

MY PAPER LIFE

CLIN D'OEIL FILMS &
LES FILMS DU BILBOQUET
PRESENT

زندگی کا کاغذ

» LESMAP

CLIN
D'OEIL
FILMS

BLUE
BIRD
DOCS

djapo

Belgium
partner in development

Lesmap bij de film My Paper Life

Een initiatief van
Clin d'oeil films en Blue Bird Docs

Educatieve uitwerking:

Djapo

www.djapo.be

Auteur

Sabine Anné

Vormgeving:

Hans Boeykens
www.pindasite.be

Foto's en illustraties:

© Shutterstock,

De rechten op de illustraties en
stills uit de film behoren toe aan
Clin d'oeil films.

In de lesmap vind je
een verwijzing naar

Het Archief voor Onderwijs
van **meemoo**. Je vindt er een
uitgebreide verzameling van
beeldmateriaal uit audiovisuele
archieven.

Als leerkracht kan je zelf gratis
een account aanmaken. Je leest
er alles over op **deze pagina**.

Bijzondere dank gaat uit naar
Nele Bossens van Caritas
International en Camille
Blanckaert (leerkracht en docente
NCZ, Moraal en Humanistische
filosofie) voor de kritische lezing
van de lesmap.

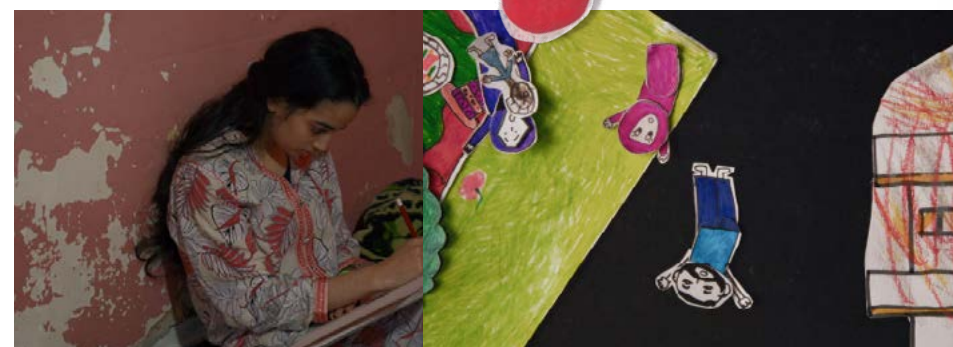
inleiding

Voor je ligt de lesmap bij My Paper Life, een documentaire waarin regisseur Vida Dena een intiem portret van een Syrische familie in Brussel schetst.

De film gaat in de eerste plaats over het thema 'migratie', maar ook over botsende waarden in verschillende culturen en het ontwikkelen van je identiteit. Ter introductie van de opdrachten raden we je aan de beknopte achtergrondinfo over het onderwerp 'migratie' te lezen, alsook de visie en principes van waaruit de lesactiviteiten werden ontwikkeld.

Je bekijkt samen met je klas de film My Paper Life. Vraag de film aan via **dit formulier**. De lesmap reikt je vrijblijvend suggesties aan voor activiteiten om je leerlingen op de film voor te bereiden. Die vind je onder de rubriek 'voorbereiding'. Verder zijn er activiteiten uitgewerkt om uit te voeren na het bekijken van de film, telkens vanuit een andere inhoudelijke invalshoek. Die activiteiten vind je onder de titel 'focus'. Je kiest zelf een of meerdere invalshoeken en/of bijhorende activiteiten. Per invalshoek vind je een selectie van filmfragmenten die je met de leerlingen voor of tijdens de activiteit herbekijkt.

We wensen je veel kijkplezier, prikkelend denkwerk en boeiende dialogen!

2

Algemene info

Filmfiche
Synopsis
Vertoning van de film

4

Achtergrondinfo

Begrippenlijst
Didactische duiding

6

Vorbereiding

- 1 Kort klasgesprek
- 2 Akkoordkoord
- 3 Denken delen uitwisselen
- 4 Woordwolk

11

Focus 1 De vlucht uit Syrië

- 1 Klasgesprek
- 2 Vragen staat vrij
- 3 Bewegend debat

14

Focus 2 Bagage en je thuis voelen

- 1 Ingepakt en vluchten
- 2 Ik vlucht en ik neem mee
- 3 Filosoferen over 'thuis'

18

Focus 3 Identiteit

- 1 Ik ben meer als één
- 2 Empathiekaart

22

Focus 4 De toekomst

- 1 Speeddate
- 2 Ik kijk, denk en vraag me af
- 3 Werp een ander licht

27

Bijlagen

33

Bronnen

33

Extra

Inspiratie
Informatie

Film | fiche

Originele titel	My Paper Life
Duur	50 min. (korte versie) 80 min. (originele versie)
Regie & montage	Vida Dena
Genre	Documentaire
Taal	Frans, Arabisch, Perzisch
Ondertiteling	Frans, Nederlands
Productie	Hanne Phlypo (Clin d'oeil films), Eugénie Michel-Villette (Les Films du Bilboquet)
Muziek	Noma Omran

Regie

Vida Dena (° 1984)

Bachelor in Architectuur (Teheran), Master in Fine Arts (Zweden), Master in Film (2015 KASK Gent).

Ze woont en werkt in Brussel als kunstenaar: ze tekent, schildert en organiseert tentoonstellingen en workshops voor kinderen, tieners en nieuwkomers. Lid van collectief Ciclope en het collectief "Comment peut-on être persan?".

Personages

Rima

Rima, oudste kind van de familie, was tijdens de eerste periode van de opnames minderjarig. Rima overwoog even om met Mohammed, een neef langs vaderszijde te huwen. Ze bedacht zich en werd kort daarna verliefd op een andere neef langs moederszijde. Ze besloot om met hem te trouwen. Ze kreeg een kind maar verliet haar man omdat hij gewelddadig kon zijn. Rima is het ergst getraumatiseerd door de oorlog. Ze is niet religieus, zeker niet praktiserend. Vroeger droeg ze een hijab*, maar nu niet meer. Rima verlangt naar vrijheid zonder verplichting, maar om de lieve vrede met haar familie, accepteert ze bepaalde regels.

**Hijab: bedekken van hoofd en/of lichaam, bijvoorbeeld met een hoofddoek*

Hala

Hala is op het eerste zicht het tegenovergestelde van Rima. Ze zegt vaak wat ze denkt. Ze leerde vlot Frans en Nederlands spreken. Ze denkt veel na over de toekomst en droomt ervan in Oxford te gaan studeren. Misschien wil ze dokter worden, of zangeres, stewardess? Hala en Rima botsen soms, daarbij neemt Hala al eens het woord voor Rima, die ze ziet als een slachtoffer van de Syrische traditie. Hala houdt van haar familie en wil zichzelf tegelijkertijd loyaal blijven.

Synopsis

Vertoning van de film

Vida Dena's eerste langspeelfilm is een intiem portret met een subtiele openhartigheid van een Syrisch gezin dat in Brussel leeft en zelden de vier roze muren van hun huis verlaat.

My Paper Life focust vooral op de twee oudste dochters, Hala en Rima, en op de steeds grotere collectie van tekeningen en dromen van het gezin. Terwijl hun kleurrijke schetsen tot leven komen, herinneren de jonge vrouwen zich hun reis en hun huis, hun plannen voor school en huwelijk, en de andere mogelijkheden die hun nieuwe leven hen hopelijk zal bieden.

My Paper Life is een filmproductie van Clin d'oeil films en wordt binnen het onderwijs aangeboden door Blue Bird Docs. Er bestaat een korte (50') en lange (80') versie van de film. Deze lesmap is gebaseerd op de korte versie.

Om deze lesmap te gebruiken, vraag je eerst de film aan via [dit formulier](#).

De vergoeding varieert tussen 50 en 100 euro, naargelang het aantal leerlingen. Na de betaling krijg je een paswoord. Vervolgens ontvang je een downloadbare Vimeo-link naar de versie met Nederlandstalige ondertitels.

Heb je bijkomende vragen?

Stuur een e-mail naar info@clindoeilfilms.be.

Stopmotion

De film bevat verschillende fragmenten in stop-motion, gemaakt met tekeningen van Hala, Rima en andere gezinsleden. Voor die filmtechniek gebruikt de regisseur uitgesneden schetsen als basis en neemt er afzonderlijke foto's van. Deze worden aan elkaar gemonteerd en in hoog tempo afgespeeld. Op die manier creëert de regisseur animatie scènes.

Regisseur Vida Dena koos bewust voor het gebruik van tekeningen

"De tekeningen zijn gemaakt door de familieleden zelf en zijn in al hun eenvoud authentiek. Dat draagt bij aan de eerlijkheid maar ook aan de intimiteit van het verhaal. Aangezien de familie nieuwkomers waren en de taal nog niet zo goed beheersten, vormden de tekeningen een dankbaar medium om zich te uiten, maar ook om te reflecteren. De tekeningen hielpen de familie hun emoties beter te begrijpen en hadden op die manier een helend effect. Tekenend was voor Rima in het bijzonder, een interessante manier om zich uit te drukken omdat ze meer introvert en bedachtzamer is dan haar zus Hala."

Achtergrondinfo

My Paper Life vertelt het verhaal van een Syrische familie die omwille van de oorlog naar België is gevlucht. Wanneer je met de leerlingen over het thema 'migratie' in gesprek gaat, is het belangrijk om een aantal begrippen te onderscheiden.

Begrippenlijst

- **Migranten** zijn mensen die voor een korte of lange termijn naar een ander land gaan. Dit kan omwille van meer 'vrijwillige' redenen (studies, liefde, zin voor avontuur, betere toekomst) of 'onvrijwillige' redenen (oorlog, vervolging, schending van mensenrechten, natuurramp,...). Het kan gaan om Nederlanders die zich in België vestigen voor het werk maar evengoed om Syriërs die hun thuis ontvluchten omwille van de oorlog in hun land.
- **Vluchtelingen** zijn mensen die volgens de **Conventie van Genève (1951)** als vluchtelingen worden erkend. Dat betekent dat ze gevlucht zijn uit hun land en zich buiten de grenzen van hun land bevinden. Ze kunnen of durven in eigen land geen bescherming aanvragen of vrezen voor vervolging omwille van godsdienst, etnische afkomst, nationaliteit, politieke overtuiging of sociale groep.
- **Asielzoekers** zijn mensen die officieel internationale bescherming of asiel aanvragen om zo in een ander land dan hun herkomstland bescherming te krijgen. Iedereen heeft het recht om internationale bescherming aan te vragen. Je bent asielzoeker vanaf het moment dat je in deze procedure zit. Vanaf 2018 spreekt men ook over **verzoeker om internationale bescherming**.

*Volgens de **Conventie van Genève** is een vluchteling een persoon die uit gegronde vrees voor vervolging wegens zijn ras* godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging, zich bevindt buiten het land waarvan hij de nationaliteit bezit, en die de bescherming van dat land niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil invoeren, of die, indien hij geen nationaliteit bezit en verblijft buiten het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had, daarheen niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil terugkeren (...)*

**De Conventie van Genève spreekt over 'ras', in de naoorlogse tijdsgeschiedenis. Vandaag de dag is het een beladen term. Wetenschappelijk gezien bestaat maar één biologisch ras waartoe de mens behoort: het menselijke. Vandaag de dag zouden we dit kunnen vertalen naar 'etnische afkomst'.*

Meer info vind je [hier](#).

Meer info

- De verklaringen van de begrippen zijn gebaseerd op documentatie van Caritas International. Op [Between2Worlds](#) (Caritas International) vind je meer achtergrondinfo en details bij het begrippenkader rond migratie.
- Op [Woorden zijn belangrijk](#) (UHNCR) kan je animatiefilmpjes over deze en andere gerelateerde begrippen vinden. Ze leggen helder het verschil tussen de begrippen uit, ook op maat van jongeren.

Mensen op de vlucht

In deze lesmap wordt er gekozen voor de term 'mensen op de vlucht' in plaats van 'vluchtelingen'. Met die woordkeuze geef je expliciet aan dat we over mensen spreken en dat voedt een positief frame op migratie. We baseren ons hiervoor op onderzoek dat in opdracht van Vluchtelingenwerk Vlaanderen en 11.11.11 werd gevoerd met de hieruit resulterende [toolkit en framing-gids 'Other Talk on migration'](#).

Bed, bad en brood

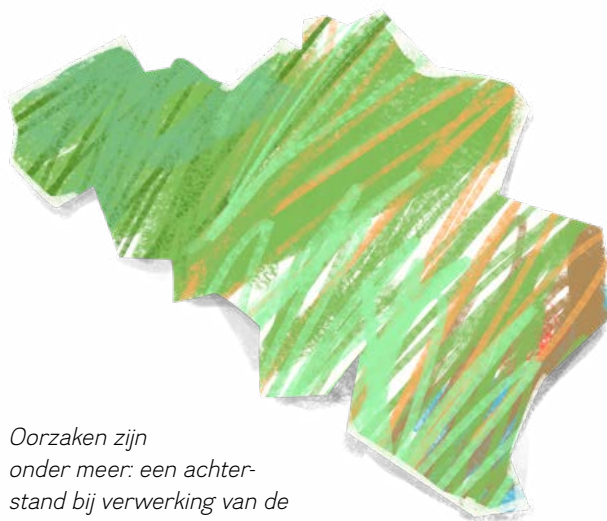
Mensen op de vlucht hebben recht op bescherming en op een 'bed, bad en brood' d.w.z. recht op onderdak, voeding en hygiënische, sanitaire voorzieningen. De meeste mensen op de vlucht komen in een opvangcentrum terecht waar ook medische voorzieningen zijn en maatschappelijke werkers om hen met tal van vragen of dossiers bij te staan. Zodra ze een positieve beslissing en dus een verblijfsvergunning ontvangen, hebben ze twee maanden om een eigen woning te vinden. Dit is vaak een moeilijke zoektocht, onder meer omwille van een tekort aan betaalbare huurwoningen en omwille van discriminatie op basis van afkomst, nationaliteit, religie en/of sociaal-economische status.

- Over de zoektocht naar een woning en over het leven in een opvangcentrum vind je meer info op de website van [Fedasil](#).

Korte situatieschets in België

"Het aantal personen dat in België een verzoek om internationale bescherming indient, schommelt doorheen de jaren en hangt onder meer af van weinig voorspelbare factoren zoals oorlog en politieke onrust. Het hoogste aantal aanvragen van de afgelopen decennia, was in het jaar 2000. Toen waren er 46 855 verzoekers die in België internationale bescherming aanvroegen. De conflicten in de Balkan lagen aan de grondslag.

In 2015 was er ook een zogenaamde 'vluchtelingenpiek'. Welgeteld 39 064 migranten (minder dus dan in 2000) kwamen naar België en dienden een verzoek in om internationale bescherming. De meesten kwamen uit Syrië, Irak en Afghanistan. In 2016 lag dit aantal terug veel lager (14 670). In 2021-22 zien we opnieuw een hoger aantal verzoeken, met Afghanistan, Syrië, Palestina en Eritrea als belangrijkste herkomstlanden. Men kon (en kan) aan veel mensen geen slaapplek bieden en verzoekers moesten soms maandenlang op straat slapen.

Oorzaken zijn onder meer: een achterstand bij verwerking van de verzoeken, erkende vluchtelingen die moeilijk een woning vinden en dus langer in een opvangcentrum verblijven, het gebrek aan bufferplaatsen,... Ook kregen in 2022 63 000 Oekraïners tijdelijke bescherming in ons land. Zij zijn niet opgenomen in de statistieken van het CGVS, omdat zij geen procedure voor internationale bescherming doorlopen."

Bron: [Between2Worlds. Lespakket over migratie en vluchtelingen](#). Caritas International. Geraadpleegd op 24/08/2023 op https://www.caritasinternational.be/wp-content/uploads/2023/08/B2W-Bundel_versie-2023.pdf?x40438

Didactische duiding

Migratie, conflict, diversiteit, identiteit, ... deze onderwerpen die in de documentaire aan bod komen zijn kenmerkend voor wereldburgerschapsonderwijs. In het **eerste deel** van dit hoofdstuk maak je kennis met Djapo's **visie op wereldburgerschapsonderwijs** en de didactische principes waarop dit educatief pakket is gebaseerd. In het **tweede deel** lees je hoe je met deze lesmap **aan de slag** kan gaan.

Wereldburgerschapsonderwijs

Mondiaal bewustzijn

Wereldburgerschap houdt een **mondiaal bewustzijn** in: je bent je als wereldburger bewust van je **verbondenheid** met anderen en van de **wederzijdse afhankelijkheid** lokaal en op wereldschaal. Die mondiale verwevenheid brengt heel veel positieve vooruitgang maar de complexiteit ervan stelt onze samenleving voor grote uitdagingen. We spreken ook wel van de 'wicked problems' zoals de klimaatwijziging, migratie, armoede, honger, biodiversiteitscrisis, watervervuiling -en schaarste, oorlog, ... e.a. Deze mondiale kwesties bestempelt men als 'wicked' omdat ze volatiel, onzeker, complex en ambigu zijn. Bovendien zijn vele van deze kwesties met elkaar verweven: waterschaarste leidt tot biodiversiteitsverlies wat tot armoede leidt, discriminatie leidt tot onveiligheid en dat brengt migratiestromen op gang, ... Geopolitieke evoluties doorkruisen deze uitdagingen en maken ze zeker niet eenvoudiger.

De rol van onderwijs

Wereldburgerschapsonderwijs trekt deze onderwerpen de klas binnen en vertrekt vanuit de idee dat de wereld aan verandering toe is. In dit proces in de richting van een **rechtvaardige en duurzame samenleving** speelt onderwijs een sleutelrol. Om jongeren die toekomst te laten verbeelden en vorm te laten geven, volstaat het niet om enkel kennis over tal van kwesties over te dragen. Het doorgronden van complexere maatschappelijke vraagstukken vraagt van hen een aantal niet meer weg te denken **competen-**

ties zoals systeemdenken, aandacht voor multiperspectiviteit, omgaan met ambiguïteit, brainstormen, kritisch denken, reflectief vermogen ... Net omwille van hun gebrek aan een eenduidig antwoord en de nood aan nieuwe, creatieve antwoorden, bieden maatschappelijke uitdagingen veel troeven voor de ontwikkeling van jongeren.

De school als oefenplaats

De klas en bij uitbreiding de school bieden een dankbare oefenplaats waar jongeren ervaringen kunnen opdoen met maatschappelijke vraagstukken en zo te oefenen als actieve wereldburger. Die vraagstukken bieden een pedagogisch potentieel² en een **rijke leercontext** omdat ze authentiek zijn: ze zijn levensecht, kruisen het pad van jongeren in hun dagelijks leven en als leerkracht heb je er omwille van hun complexiteit geen sluitend antwoord op. Die onderwerpen nodigen dus uit tot onderzoek en dialoog waarbij jongeren worden uitgedaagd om zich ertoe te verhouden en na te denken over de verandering die ze willen realiseren, hetzij direct of indirect.

Oefenen in meerstemmigheid

Onderwerpen zoals migratie, identiteit, integratie, ... stellen de samenleving voor uitdagingen. Ze ontlokken bovendien heel veel verschillende visies, gevoelens, meningen, ... kortom, ze bevatten voer voor interessant denk- en dialoogwerk. Wanneer je jongeren over deze onderwerpen in gesprek laat

¹ 'wicked' naar het Engelse acroniem VUCA: volatile, uncertain, complex, ambiguous.

² Professor Katrien Van Poeck in [Duurzaamheidskwesties bevatten een enorm pedagogisch potentieel](https://www.djapo.be/inspiratie-en-nieuws/duurzaamheidskwesties-bevatten-een-enorm-pedagogisch-potentieel), geraadpleegd op <https://www.djapo.be/inspiratie-en-nieuws/duurzaamheidskwesties-hebben-een-uniek-pedagogisch-potentieel> op 8 oktober 2023.

³ Vermogen = de mate waarin maar ook de waarschijnlijkheid waarmee we effectief en doelgericht kennis en vaardigheden inzetten. Een vermogen omvat ook de noties motivatie en alertheid d.i. het herkennen van situaties waar men kennis en vaardigheden kan en wil inzetten.

gaan en er bewust over laat nadenken, oefen je hen in het (h)erkennen van **meerstemmigheid** en vermijd je sociaal-wenselijke antwoorden. Je leert hen constructief van mening te verschillen en hun eigen **referentiekader** in vraag of bij te stellen. Ruimte voor interactie en multiperspectiviteit helpt jongeren daarbij hun sociaal vermogen³ te ontwikkelen.

Diezelfde onderwerpen kunnen evengoed controversie opwekken en een klasgroep verdelen. Wees hier voor alert: maak samen met de leerlingen afspraken over het verloop van een constructief klasgesprek. Stel zoveel mogelijk open vragen, peil naar argumenten en moedig leerlingen aan naar elkaar te luisteren.

Denken in verbanden

Als leerkracht kan je een maatschappelijk vraagstuk ook aangrijpen om jongeren diepgaander en kritischer te leren denken. Onderwerpen als migratie, identiteit, conflict, ... bevatten tal van deelaspecten en/of onderliggende dynamieken. Door bewuste vraagstelling die verwevenheid zichtbaar maken, door samen oorzaken en gevolgen te bestuderen, help je jongeren systemisch te denken. Dat draagt bij tot een scherper inzicht, een totaalplaatje met meer oog voor detail, maar mogelijk ook tot een kritischere blik op de zaak. Kortom, maatschappelijke vraagstukken zoals migratie bieden een bijzonder rijke leercontext, die jongeren leert nadenken over hoe een rechtvaardige, duurzame samenleving er voor hen uitziet, en welke keuzes dat dan met zich meebrengt.

Aan de slag met deze lesmap

In deze lesmap vind je beknopte **achtergrondinfo** over het centrale thema van de film namelijk 'migratie'. Om de film in te leiden, reiken we vrijblijvend een aantal **voorbereidende activiteiten** aan, waarbij je ook de trailer van de film toont. Je kan, maar hoeft

die niet uit te voeren om de andere activiteiten te doen.

Je kan de film bekijken met verschillende brillen. In deze lesmap zijn **vier invalshoeken** uitgewerkt: **de vlucht uit Syrië, bagage en je thuis voelen, identiteit, de toekomst**. Binnen elk van die vier hoofdstukken vind je verschillende activiteiten, die je afzonderlijk kan uitvoeren of kan combineren. Wanneer het aanbevolen is om een activiteit voor een andere uit te voeren, wordt dit zo vermeld.

Bij elke activiteit vind je een **inschatting van duur** en suggesties voor **organisatie**. Precies omdat het onderwerp zich sterk leent tot interactie, zijn vele activiteiten zo uitgewerkt dat leerlingen hetzij in duo, hetzij in groep met elkaar in dialoog gaan. Uiteraard beslis je als leerkracht zelf welke vragen je stelt en in welke mate je de leerlingen klassikaal, in duo's of in groepjes laat werken.

We raden aan om tijdens klasgesprekken of terugkoppeling uit het groepswork, zoveel mogelijk de ideeën, gedachten, gevoelens van de leerlingen beknopt te noteren. Het **visualiseren van het denken** van de leerlingen biedt houvast, maakt het denkproces gemeenschappelijk en de dialoog levend. Het stimuleert leerlingen bovendien om op elkaars input verder te borduren en er vragen bij te stellen, tijdens of na de activiteit. Zo draag je bij aan een cultuur waar samen nadenken wordt gewaardeerd.

De meeste activiteiten bevatten reflectievragen. Mocht je dit nog willen uitbreiden of je wil wat meer uitzoomen en reflecteren op het geheel, kan je je laten inspireren door de voorgestelde **reflectie-opdrachten** in het laatste hoofdstuk.

Wil je je tot slot graag meer verdiepen in een van de thema's, kan je je laten inspireren door de **bronnenlijst** achteraan.

Vorbereiding

In dit hoofdstuk vind je vier activiteiten die je kan uitvoeren voor je de film vertoont. Uit deze vier activiteiten kan je er een of meerdere kiezen. Bekijk voor de activiteiten de trailer van de film of laat de leerlingen deze als voortraak bekijken.

1

Kort klasgesprek en trailer

 10 minuten

Doel

De leerlingen zijn geprikkeld voor het onderwerp van de film. De leerlingen maken kennis met het verhaal en de personages van de documentaire.

Vooraf

Download het coverbeeld van de film (bijlage 1). Zet de [trailer](#) klaar.

Verloop

Toon de leerlingen het coverbeeld. Prikkel hun nieuwsgierigheid aan de hand van enkele vragen.

*Wat roept dit portret op bij jullie?
Waar woont Rima?
Wat doet ze in het dagelijks leven?
Ze is het hoofdpersonage van een documentaire die My Paper Life heet.
Wat zou die titel betekenen?*

Bekijk samen met de leerlingen de trailer.

Bespreek na.

Herkende je Rima? Wie speelt nog een rol in de documentaire? Wat heeft het gezin van Naseem beleefd? Welke herinnering hebben ze aan hun thuisland? Op welke manier vertellen ze hun verhaal? Welke stap zet Rima in haar leven? Had je dit verwacht? Waarom (niet)? Waar ben je nieuwsgierig naar, waarover hoop je in de film meer te weten te komen?

2

Akkoordkoord

 15 minuten

Doel

De leerlingen uiten hun mening over een specifiek onderwerp in de actualiteit dat verband houdt met mensen op de vlucht in België en/of Europa.

De leerlingen zijn geprikkeld door de thema's 'migratie', 'integratie' en 'mensen op de vlucht'.

Materiaal

- Touw
- Optioneel: post-its of blaadjes, wasknijpers.

Vooraf

Deze activiteit kan je uitvoeren wanneer je de film wil tonen en bespreken naar aanleiding van de actualiteit.

Selecteer een artikel of reportage waarin een onderwerp met betrekking tot mensen op de vlucht naar of in België (of Europa) aan bod komt. De film snijdt vooral het topic 'botsende culturele waarden' aan. Wil je verbanden leggen met de film, dan is het raadzaam die zelf eerst aandachtig te bekijken.

Formuleer een aantal uitspraken met betrekking tot de thema's in het artikel/reportage en de film, bijvoorbeeld mensen op de vlucht, migratie, botsende culturele waarden, integratie, tienerhuwelijken, ...

Voorbeelden ter oriëntatie

Je integreren in België is gemakkelijk.

Tienerhuwelijken moeten verboden worden.

De cultuur (gewoonten) van mijn vrienden is (zijn) belangrijker dan die van mijn familie.

Er is weinig contact tussen mensen uit verschillende culturen in België.

Voor je de documentaire samen bekijkt en er opdrachten rond uitvoert, ga je best na of er leerlingen met een migratieachtergrond of vluchtverhaal in de klas zitten. Ga met hen kort in gesprek en toon daarbij bijvoorbeeld de trailer. Laat hen ook weten welke activiteiten je met de klas over deze film zal uitvoeren. Bevraag of zij zelf iets over hun ervaringen met de klas willen delen.

3

Denken delen wisselen

20 minuten

Een stelling is kort, helder en nodigt uit om je argumenten voor of tegen te geven of om te nuanceren. Herformuleer de stellingen of formuleer er nieuwe in functie van de samenstelling van je klas en het topic dat je wil aanraken.

Hang bovenaan het bord of op een muur een touw. Bevestig of noteer uiterst links van het touw 'niet akkoord' en aan het rechteruiteinde 'akkoord'.

Verloop

Vat de inhoud van het artikel of de reportage met de leerlingen samen.

Waarover gaat dit?

Wie is erbij betrokken?

Waar of wanneer speelt dit zich af?

Waarom gebeuren bepaalde zaken?

Formuleer de uitspraken een per een. Nodig de leerlingen uit positie in te nemen tussen 'niet akkoord' en 'akkoord'. Je kan de leerlingen ook op een post-it hun standpunt en argument laten noteren en die op het touw bevestigen.

Besprek.

Waarom ben je eerder (niet) akkoord?

Welk argument van een klasgenoot versterkt jouw standpunt?

Welk argument of tegenargument doet je twijfelen over je standpunt?

Doel

De leerlingen tonen interesse in/zijn nieuwsgierig naar mensen (leeftijdsgenoten) die uit hun land naar België gevlucht zijn.

De leerlingen maken kennis met het verhaal en de personages van de documentaire.

Materiaal

Werkblad met afbeeldingen (bijlage 2)

Vooraf

Druk het werkblad met afbeeldingen (bijlage 2) af voor elk duo leerlingen. Je kan de bijlage ook projecteren en de leerlingen op een blad of in een werkschrift laten noteren.

Verloop

Geef elk duo leerlingen een werkblad of toon de afbeeldingen op het digibord. Vertel dat de afbeeldingen bij een documentaire horen die ze later zullen bekijken. Laat de leerlingen individueel in stilte hun gedachten over de afbeeldingen noteren.

*Wat roepen deze beelden op?
Waaraan doen ze je denken?
Over wie of wat gaan deze beelden?
Kies een beeld en bedenk er een vraag bij.*

De leerlingen wisselen vervolgens hun ideeën uit. Ze proberen een mogelijk antwoord te geven op elkaars vraag. Wissel tot slot klassikaal uit aan de hand van bovenstaande vragen.

4

Woordwolk

10 minuten

Doel

De leerlingen zijn geprikkeld door de thema's 'migratie' en 'mensen op de vlucht'.

Vooraf

Maak via [Mentimeter](#) een online presentatie aan. Kies bij het type vraag voor Word Cloud. Als titel typ je 'Syrische tienermeisjes gevlucht naar België'. Geef in dat de leerlingen drie antwoorden mogen geven.

Verloop

Projecteer de Mentimeter-presentatie waarop de leerlingen de code lezen om in te loggen. Laat de leerlingen individueel inloggen of verdeel de klas in duo's of groepjes waarbij telkens één leerling inlogt.

Vraag welke drie woorden de uitspraak bij hen oproept. Zorg dat je in presentatiemodus staat om de antwoorden te zien binnenkomen.

Bespreek.

Bespreek de woorden in de woordenwolk.

*Welke woorden riep de uitspraak het meest of het minst op?
Waarom koos je voor dit woord?
Had je deze woorden verwacht?
Waarom (niet)?
Welke rode draad vind je in de woorden?*

1

De vlucht uit Syrië

Na het bekijken van de film kan je samen met de leerlingen dieper ingaan op de vlucht van de meisjes en hun familie uit Syrië, en wat dit voor hen betekent. Voor elke activiteit kan je volgende drie fragmenten uit de film herbekijken.

fragment

Demonstraties in Syrië op tv.

fragment

Picknick in de tuin onderbroken door een explosie.

fragment

Vlucht over de rivier en Rima's angst voor water.

De oorlog in Syrië

Meer info over de start, het verloop van de oorlog in Syrië en de verhalen van Syrische mensen op de vlucht

De oorlog in Syrië startte in 2011 met een opstand waarin het Syrische volk zijn president Assad oproept tot economische hervormingen en democratische vrijheden. De regering reageert echter met geweld, arrestaties tot zelfs folteringen van tegenstanders van het regime. Burgers organiseren zich in verschillende legers en rebellentroepen en gaan de strijd aan met het regeringsleger. De burgeroorlog zwelt aan tot ook internationale troepen zich in het conflict mengen en ook IS het kalifaat naar het verzwakte Syrië uitbreidt. Liefst 1,3 miljoen mensen op de vlucht vroegen in die periode asiel in Europa. Miljoenen Syriërs leven nog steeds ontheemd in eigen land.

- [Collectie Uitgeklaard:](#)
burgeroorlog in Syrië op het Archief voor Onderwijs.
- [Walk in my shoes:](#)
een serious game over een jongen die vlucht uit Syrië
- [Escape from Syria, Rania's odyssey:](#)
een beeldverslag van een tienermeisje op de vlucht uit Syrië.

*“Sindsdien ben ik
bang voor dieren,
bang voor water, bang
voor afgronden, en bang
voor grenzen. Ik wil niet
alleen zijn.”*

(Rima)

1 Klasgesprek

10 minuten

Doel

De leerlingen ontdekken waarom miljoenen Syriërs uit hun land vluchten.

Materiaal

Fragmenten

Verloop

Bekijk de fragmenten 1, 2 en 3. Houd vervolgens een klasgesprek aan de hand van volgende vragen.

Waarom vluchtte de familie uit Syrië?

Welke tekenen van onrust waren er?

Wat hebben de meisjes daarvan zelf ervaren of gezien?

Hoe was de tocht uit Syrië?

Wat/wie moesten ze achterlaten?

Wat roept dit bij je op?

Wat zou jij of jouw familie doen als er hier een conflict of oorlog zou zijn?

2 Vragen staat vrij

20 minuten

Doel

De leerlingen leven zich in de personages in.

De leerlingen zijn nieuwsgierig naar hoe de meisjes de vlucht hebben beleefd.

Materiaal

Fragmenten

de andere leerling bedenkt wat Hala of Rima zou antwoorden.

Bespreek na en reflecteer.

Welke vragen en antwoorden bedachten jullie?

Welke vraag, je eigen vraag of van een klasgenoot, zindert bij jou na?

Waarom ben je hier zo nieuwsgierig naar?

Hoeervaarde je deze oefening?

Waarom vond je het (niet) moeilijk en/of fijn?

Opmerking

Deze oefening heeft als doel dat de leerlingen zich bewust inleven in de personages, niet om de correcte antwoorden van Hala en Rima na te gaan. Mogelijk kan je die namelijk niet uit de documentaire afleiden.

3 Bewegend debat

 30 minuten

Doel

De leerlingen onderzoeken andere perspectieven over het leven en de keuzes van de personages als mensen op de vlucht. De leerlingen beargumenteren hun standpunt.

Materiaal

Fragmenten

Vooraf

Formuleer een uitspraak die verband houdt met het onderwerp bijvoorbeeld

Jongeren beslissen beter zelf of ze uit hun land willen vluchten.

Voor jongeren is het moeilijker om te (moeten) migreren dan voor hun ouders/volwassenen.

Stel stoelen op in de vorm van een 'U'.

Voorzie per zijde een aantal stoelen meer, zodat het totaal aantal stoelen groter is dan het aantal leerlingen.

Verloop

- Leg de leerlingen uit dat ze deelnemen aan een bewegend debat waarin ze van mening kunnen veranderen. Vertel dat hun zitplaats overeenstemt met hoe ze zelf over de kwestie denken en dat enkel de leerlingen die op 'eens' of 'oneens' zitten, spreken. Daarbij mag elke leerling zich na het luisteren naar een argument, tijdens het debat verplaatsen.
- Bekijk de fragmenten 1, 2 en 3.
- Zeg de uitspraak luidop. Vraag de leerlingen om een plaats te kiezen die overeenstemt met hun mening. Vraag vervolgens naar argumenten, wissel daarbij af tussen leerlingen die wel en niet akkoord gaan.

Waarom ga jij (niet) akkoord?

Houd het gesprek gaande en laat de leerlingen tijdens het debat hun positie veranderen.

Bijv. omdat ze een overtuigend argument gehoord hebben of omdat ze plots aan hun eigen standpunt twijfelen. Bevraag hun standpunt vervolgens opnieuw.

Reflecteer

Welke argumenten hebben je denken beïnvloed?

Waarom ben je (niet) van plaats veranderd?

Wat heb je opgemerkt bij jezelf en je klasgenoten tijdens het debat?

Hoe was het om deel te nemen aan een bewegend debat?

FOCUS Bagage en je thuis voelen

2

Na het bekijken van de film kan je de leerlingen laten nadenken over de bagage van de meisjes en wat ertoe bijdraagt dat de meisjes zich in het huis in Brussel al dan niet thuis voelen. Wil je een of meerdere van onderstaande activiteiten doen, geef dan op voorhand de bijhorende kijkvragen aan de leerlingen.

1 Ingepakt en vluchten

L 25 minuten

Doel

De leerlingen observeren welke bagage de zussen en hun familie uit Syrië meenamen.

De leerlingen onderzoeken welke items de zussen en hun familie zich thuis laten voelen.

Materiaal

- Twee maal drie post-its per leerling in twee kleuren (3 x kleur 1: comfort, 3 x kleur 2: thuis)
- A3-blad per groepje leerlingen

Verloop

Vraag de leerlingen om gericht te kijken naar de film. Geef hen onderstaande kijkvragen en laat hen de antwoorden individueel op post-its noteren. Ze noteren één item per post-it. Vertel dat ze ook items of

voorwerpen mogen benoemen die niet in de fragmenten zichtbaar zijn. Mogelijk benoemen de leerlingen dezelfde voorwerpen maar in verschillende categorieën. Maak duidelijk dat het om een individuele denkoefening gaat en niet om een correct antwoord: wat voor de ene leerling een puur praktisch voorwerp is, kan voor een andere leerling een herinnering aan thuis betekenen.

Welke voorwerpen of items hebben de familieleden volgens jou als bagage meegenomen?

- ➔ *Welke drie items namen ze volgens jou mee voor hun **comfort**? Bijv. haardroger, kussen, ...*
- ➔ *Welke drie items namen ze volgens jou mee om zich **thuis** te voelen? Bijv. deken-tje, foto, ...*

Laat hen vervolgens in kleine groepjes aan elkaar vertellen waarom ze die items hebben gekozen. Ze verdelen het blad in twee kolommen: een kolom 'comfort' en een kolom 'thuis'. Ze kleven hun antwoorden

in de respectievelijke kolommen en clusteren dezelfde items. Bijv. als alle groepsleden vinden dat een jas noodzakelijk is voor het comfort, kleven ze die bij elkaar. Duid per groepje een woordvoerder aan.

Welke items kwamen in je groep veel of weinig aan bod?

In wiens groep kwam dit nog aan bod?

Waarom namen ze dit mee?

Waarom laat dit voorwerp hen zich thuis voelen?

Welke voorwerpen missen ze volgens jou? Welke items uit je groep zijn nog niet vermeld?

Welk idee kwam voor jou onverwacht?

Waarom voelen Hala en Rima zich thuis? Waaraan merk je dat?

Reflectie

Hoe ervaren je deze opdracht?

Wat maakte de opdracht (niet) moeilijk?

Wat zou jij zelf meenemen als je plots moest vluchten?

In de volgende oefening laat je de leerlingen bewust nadenken over welke bagage ze zelf op de vlucht zouden meenemen. Het is aanbevolen maar niet noodzakelijk om activiteit 1 als inleiding op activiteit 2 te doen.

2 Ik vlucht en ik neem mee

25 minuten

Doel

De leerlingen verklaren welke items in hun bagage hen ergens thuis laten voelen.

De leerlingen vergelijken elkaars bagage.

Materiaal

Werkblad met koffer (bijlage 3)

Vooraf (optie)

Vraag de leerlingen als voertaak om een foto te nemen van maximaal vijf items die ze altijd als bagage meenemen wanneer ze op reis vertrekken.

Verloop

Heb je activiteit 1 niet uitgevoerd? Vraag de leerlingen dan welke bagage Hala en Rima volgens hen hebben meegenomen en waarom ze die items hebben gekozen.

Geef elke leerling een werkblad met de koffer. Laat hen individueel maximaal vijf items of voorwerpen tekenen of noteren die zij op een (eventuele) vlucht zouden meenemen. Laat de leerlingen vervolgens in duo's aan elkaar vertellen over hun gekozen bagage aan de hand van onderstaande vragen.

Welke voorwerpen of items zou jij meenemen, als je moest vluchten? Waarom zou je die meenemen?

Welke items zou je met spijt achterlaten? Waarom?

Stemmen deze items overeen met de voorwerpen waarvan je foto's hebt genomen?

Besprek klassikaal na.

Welk van de door jou gekozen items doet je elders thuis voelen? Waarom?

Welk van de door jou gekozen items hoort bij je persoonlijkheid? Waarom?

Stemt dit overeen met een voorwerp dat Hala of Rima meenamen?

TIP

Veel leerlingen zullen hun smartphone als voorwerp kiezen. Grijp dit aan om verder na te denken over de waarde ervan: wat zorgt ervoor dat een smartphone zo sterk deel uitmaakt van wie ze zijn?

Reflectie

Hoe was het om bewust na te denken over je bagage op een imaginaire vlucht?

Wat maakt het (al dan niet) moeilijk om keuzes te maken?

Werden er zaken vernoemd waar je zelf niet aan had gedacht? Welke?

3 Filosoferen over 'thuis'

 35 minuten

Doel

De leerlingen geven betekenis aan het begrip 'thuis'.

De leerlingen geven voorbeelden van personen of zaken die hen thuis laten voelen.

Hala en Rima lieten hun huis in Syrië achter en wonen in een huis in Brussel. Voelen ze zich hier thuis volgens jou? Waarom (niet)? Waaraan merk je dat: hun gedrag, inrichting, omgang met elkaar, ...?

Vertel dat een 'thuis' een begrip is dat iedereen anders invult of begrijpt, maar dat toch gemeenschappelijk en herkenbaar is voor elke mens. Vertel dat je samen de betekenis ervan zal onderzoeken.

Materiaal

Optie: kaartjes in twee kleuren (akkoord en niet akkoord), set van twee kaartjes per leerling

TIP

Maak eerst een aantal heldere afspraken met de leerlingen over het voeren van een filosofisch gesprek. In een filosofisch gesprek onderzoek je als groep samen de betekenis van een begrip, in dit geval 'thuis'. Het is dus geen discussie noch een strijd om het gelijk. Vraag de leerlingen met aandacht naar elkaars argumenten te luisteren en met respect op elkaar te reageren. Benadruk dat jullie als groep het antwoord op de vraag (onder)zoeken: jullie vormen een 'gemeenschap van onderzoek'.

Vooraf

Het is aanbevolen om activiteit 2 als prikkel voor het filosofische gesprek te doen, omdat je dan vertrekt van een gemeenschappelijke ervaring. Plaats de stoelen in een kring. Maak een binnen- en buitenkring voor een grotere klasgroep (zie tip). Bereid het gesprek grondig voor met behulp van vragen.

Verloop

Resumeer na het bekijken van de film de inhoud en focus daarbij op het begrip 'thuis'.

Wie zijn de hoofdpersonages?

Wat is hun verleden?

Wat weet je nog over hen?

Open het gesprek.

Stel dat je moet vluchten, welk voorwerp neem je mee om je elders thuis te laten voelen?

Wie gaat hiermee (niet) akkoord?

Indien je activiteit 2 hebt uitgevoerd, kan je op de antwoorden van de leerlingen verder borduren, om het filosofisch gesprek in te leiden.

Jullie vertelden dat jullie aan ... – vul aan met antwoorden van de leerlingen uit activiteit 2 - merkten dat Hala en Rima zich in het huis thuis voelden. Betekent dit dat je je ergens thuis voelt als ... bijv. je familie er woont? Geldt dit altijd? Wie vindt dat dit altijd zo is? Wie vindt van niet?

Laat de leerlingen (in de binnenkring) kaartjes of hun handen opsteken, zo betrek je iedereen van bij het begin bij het gesprek en heb je al een eerste zicht op de meningen van de klas.

Laat enkele leerlingen hun argumenten geven en verklaren. Vraag door:

*Waarom denk je dat?
Waarop baseer je je?
Hoe weet je dit?*

Zet het gesprek verder met behulp van bijvragen. Deze vragen dienen als houvast en hoef je niet in chronologische volgorde te stellen.

- Vragen naar helderheid en duidelijkheid

*Kan je een voorbeeld geven van een voorwerp/persoon dat/die je je thuis laat voelen?
Kan een plek een thuis zijn, ook als je er niet (meer) woont? Kan je hiervan een voorbeeld geven?
Wat of wie bepaalt of je je ergens thuis voelt?
Kan je je op meerdere plekken thuis voelen?
Kan je je enkel in je eigen huis thuis voelen?*
- Vragen naar redenen, bewijzen en argumenten

*Waarom denk je dat?
Waarop baseer je je?
Hoe weet je dit?
Geldt ook het omgekeerde?
Wie denkt er hetzelfde/anders over?
Betekent ... dat een plek geen thuis is, als je er niet/geen ... hebt?*
- Vragen naar gevolgen en consequenties

*Wat betekent dit voor ... mensen op de vlucht, toeristen, mensen die verhuizen, migranten, ...?
Wat heeft dit voor gevolg als je ...?*
- Vragen naar alternatieve zienswijzen

Wat zou iemand zeggen die het hiermee niet eens is?

TIP

Heb je een grotere klasgroep? Verdeel de klas in twee groepen.

- Geef de leerlingen in de buitenkring een lusteropdracht: ze observeren het gesprek. Ze noteren argumenten of verklaringen waarop ze later willen reageren of waar ze iets aan willen toevoegen. Wissel na een tiental minuten de binnen- en buitenkring. Bevraag de leerlingen op welke argumenten of inhoud ze verder willen borduren.
- Geef de leerlingen die naar de buitenkring gaan een nieuwe opdracht. Laat hen vijf sleutelwoorden uit het gesprek noteren om tot een verklaring van het begrip 'thuis' te komen.

Afronding

Vraag de leerlingen (van de buitenkring) de uitkomst van het filosofische gesprek te vertellen.

*Je noteerde - al dan niet - enkele sleutelwoorden. Wat is volgens onze groep de betekenis van het begrip 'thuis'?
Wie wil dit aanvullen?
Kan iedereen zich hierin vinden?*

Houd een kort metagesprek.

Herhaal dat het verhaal van Hala en Rima een aanleiding was om stil te staan bij wat een 'thuis' betekent. Daar heb je samen over gefilosofeerd.

*Hoe verliep het gesprek?
Hoe heb je het zelf ervaren?
Wat liep (minder) goed?
Hebben we alle mogelijkheden onderzocht?
Ben je tevreden met het antwoord?
Op welke manier (niet)?*

Als we 'thuis' op deze manier omschrijven, wat vertelt ons dit over Hala en Rima? Voelen ze zich thuis? Waarom (niet)? Wat kan je doen om mensen op de vlucht zich thuis te laten voelen?

Tip

Laat de leerlingen als creatieve verwerking een digitale fotocollage maken van de dingen, personen, ervaringen, ... die hen ergens thuis laten voelen.

FOCUS Identiteit

3

Na het bekijken van de film kan je de leerlingen laten nadenken over 'identiteit' en welke impact een (nieuwe) omgeving daarop kan hebben. Je kan in functie van de activiteiten of je eigen voorkeur zeker andere fragmenten kiezen, omdat het thema 'identiteit' impliciet in de hele film verweven zit.

fragment

Hala studeert Nederlands in bed.

fragment

Hala beheerst goed het Frans maar is onzeker in de klas.

fragment

Rima droomt ervan cello te spelen.

"Als ze het over Syrië hebben, bedenk ik dat ik altijd een buitenlander zal blijven, dat ik nooit in een land zal leven met mijn eigen cultuur en afkomst."

(Hala)

1 Ik ben meer dan één

 45 minuten

Doel

De leerlingen maken kennis met het begrip 'meervoudige identiteit'.

De leerlingen onderzoeken de meervoudige identiteit van de personages Hala en Rima.

De leerlingen zijn zich ervan bewust dat hun eigen identiteit meervoudig is.

De leerlingen tonen respect voor de aspecten van de identiteit van hun klasgenoten en anderen.

Jullie maakten kennis met Hala en Rima. Wat kenmerkt de meisjes? Wat maakt hen tot wie ze zijn? Noteer alle zaken die met hun persoonlijkheid te maken hebben. Stel dat je hen wil voorstellen aan iemand anders of je wil over hen vertellen, welke woorden gebruik je?

Laat de leerlingen elkaars persoonsbeschrijving vergelijken. Ze duiden de kenmerken die met elkaar te maken hebben, op hun werkblad aan met een zelfde kleur, getal, letter of symbooltje. Bijv. Hala draagt vaak sportieve kledij, Rima draagt soms een hijab. Hala is ambitieus en studeert graag, Rima is eerder dromerig en denkt aan trouwen. Deze kenmerken hebben te maken met kledij of karakter en krijgen dus eenzelfde notatie.

Materiaal

Fragmenten

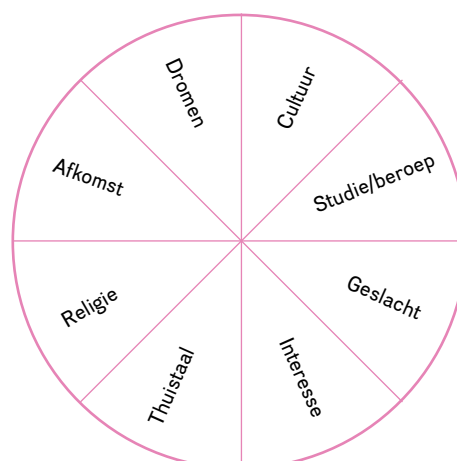
Werkblad met T-shirt (bijlage 4)

Bespreek na

*Hoe zou je Hala/Rima omschrijven?
Wie heeft nog een andere eigenschap?
Welke soorten kenmerken of eigenschappen werden vaak genoemd?
Welke daarvan zijn voor hen moeilijk of makkelijk te behouden na hun immigratie naar België? Verklaar.*

Meervoudige identiteit

Teken een taart op het bord en verdeel deze in punten. Noteer in elke punt een kenmerk: afkomst, gender, taal, interesse, ervaringen in het leven ... Vul die aan met kenmerken die nog niet zijn vermeld.

Vooraf

Print een werkblad per leerling en verdeel het voor de visie van de film.

OPMERKING

Je kan voor deze activiteit evengoed andere fragmenten kiezen, in functie van zaken die je onder de aandacht wil brengen, de samenstelling van je klas of het thema waar rond je werkt.

Verloop

Wie zijn Hala en Rima?

Voor de visie van de film vertel je dat je wil inzoomen op de identiteit van de personages. Geef elke leerling een werkblad en laat hen samenwerken in duo's. Leg uit dat de T-shirt op het blad wit en onbeschreven is en dat de leerlingen die zullen invullen tot een T-shirt dat eigen is aan Hala en Rima, die deels hun identiteit weerspiegelt.

Herbekijk eventueel de fragmenten 4, 5 en 6. Laat per duo een leerling Hala en de andere leerling Rima in woorden beschrijven. Ze baseren zich hiervoor op de hele film en niet enkel op de gekozen fragmenten. Lukt dit niet, kan je de leerlingen op weg helpen met enkele termen zoals familie, woonplaats, interesses, afkomst en taal.

Introduceer de term 'meervoudige identiteit' aan de hand van het schema. Hier werd gekozen voor acht bepaalde deelidentiteiten, maar er zijn zeker nog andere te bedenken. Voel je vrij om de taart in nog meer stukken te verdelen en meerdere of andere deelidentiteiten te bespreken.

Een identiteit gaat over wie men als persoon is. Naast de gegevens die van jou als burger op je identiteitskaart staan, heb je nog verschillende deelidentiteiten. Zo spreek je mogelijk meerdere talen in verschillende contexten, je hebt een geslacht maar ook een seksuele oriëntatie. Je eet of kleedt je volgens een bepaalde cultuur of volgt al dan niet bepaalde rituelen volgens je levensbeschouwing. Je volgt een studie, hebt een bepaalde job die je in de maatschappij een plek geeft, een sociale status ... Iedereen heeft met andere woorden een **meervoudige identiteit**. De deelidentiteiten liggen niet levenslang vast, ze veranderen voortdurend en zijn dus dynamisch. Ze beïnvloeden elkaar bovendien. Een persoon valt niet samen met één van zijn/haar deelidentiteiten.

Winnie Ang spreekt in dat verband over een 'caleidoscopische identiteit' en benadrukt het belang om bij jongeren met een migratieachtergrond oog te hebben voor de verschillende dimensies van hun identiteit. Dit wordt in verband gebracht met 'kruispuntdenken'.

Ga na of de leerlingen de term begrijpen, aan de hand van de personages. Onderzoek welke van hun eigenschappen in de film maar mogelijk ook in het echte leven onderbelicht blijven.

Welke eigenschappen schrijf je aan Hala/Rima meteen toe?

Hoe weet je bijvoorbeeld dat het Syrische meisjes zijn?

Welke eigenschappen springen minder in het oog?

Wie zou die wel kennen?

Wat vind je een opvallend talent van Hala of Rima?

Wat gebeurt er als mensen alleen maar een 'deelidentiteit' van je (willen) zien?

Welke deelidentiteit heeft volgens jou een grote impact op het leven van Hala en Rima? Verklaar.

Wie ben ik?

Laat de leerlingen dezelfde oefening op zichzelf toepassen. Ze bekijken het schema en noteren in kernwoorden in de T-shirt eigenschappen die bij hun eigen identiteit horen, in een andere kleur.

Laat de leerlingen in duo elkaars werkblad lezen en elkaar kort bevragen. Laat hen de eigenschappen benoemen die ze het beste van elkaar kennen en degene die ze nog niet van elkaar kenden.

Geef de leerlingen even tijd om de individuele reflectievragen schriftelijk te beantwoorden.

Welke eigenschap van jou is minder bekend of komt minder aan bod?

Stel dat je zou emigreren, welke eigenschappen zouden meteen in het oog springen?

Welke minder of niet?

Hoe verklaar je dat sommige eigenschappen wel, weinig of niet opgemerkt worden?

2 Empathiekaart

40 minuten

Doel

De leerlingen onderzoeken de ervaringen en gevoelens van de personages aan de hand van een 'empathiekaart'.

De leerlingen leggen verbanden tussen de gevoelens en ervaringen van de personages en hun context.

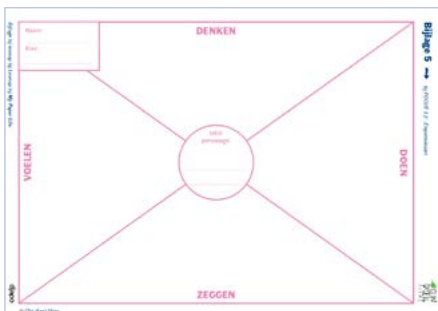
Materiaal

- [Trailer](#) van de film
- Werkblad bijlage 5 (Empathiekaart)

Vooraf

Print een werkblad per leerling. Verdeel de empathiekaart op voorhand zodat leerlingen tijdens het kijken naar de film zaken die hen opvallen, kunnen invullen. Voor deze activiteit is het immers belangrijk dat je de aandacht van de leerlingen specifiek richt op de gevoelens en ervaringen van de personages.

Verloop

Voor deze activiteit zijn geen specifieke fragmenten geselecteerd. Bekijk en bespreek de trailer met de leerlingen.

Over wie gaat de film? Waar speelt dit zich af? Welke plekken spelen nog een rol? Wat is er gebeurd met de hoofdpersonages? Waarom zijn ze gevlucht? Waar leven ze nu?

Geef elke leerling een empathiekaart. Per duo leerlingen onderzoekt iemand Hala en de ander Rima. Laat hen dit noteren op het blad. Overloop de verschillende 'zones' zodat iedereen begrijpt wat er ingevuld moet worden. Maak duidelijk dat de ervaringen en gevoelens van de personages zowel op het verblijf in

Syrië, de vlucht als in het huis in België betrekking kunnen hebben. Het is niet de bedoeling dat de kaart een samenvatting wordt van de film, niet alles wat de leerlingen waarnemen, kunnen ze registreren. Laat hen noteren wat ze interessant, opvallend, verbazingwekkend, ... vinden. Vermoedelijk hangen een aantal zaken ook samen. Hala vertelt bijvoorbeeld dat ze later wil studeren en dokter worden (zeggen), je ziet haar ook, deels gestoord door haar jongere broer, studeren op bed (doen).

Laat de leerlingen in duo elkaars empathiekaart lezen en vervolgens vragen stellen aan elkaar. De leerlingen wisselen uit over elkaars al dan niet verschillende blik op de personages. Ze mogen daarbij hun kaart aanvullen. Geef hen eventueel vragen ter ondersteuning.

Waarom vind je dat Hala/Rima ...? Waarom denk je dat Hala/Rima ...? Waaruit leid je af dat Hala/Rima ...?

Verzamel en bespreek de bevindingen klassikaal. Toon de empathiekaart op het digitale bord of teken deze na, zodat je de antwoorden kernachtig kan noteren. Gebruik twee verschillende kleuren voor de twee personages.

Wat voelen of denken Hala/Rima? Waar worstelen ze mee? Welke lasten ervaren ze in het dagelijks leven of hebben ze ervaren? Waar vinden ze voldoening in? Wat doen ze graag, maakt hen blij? Waar kijken ze naar uit?

Geef de leerlingen even bedenktijd of schrijftijd voor de volgende vraag.

Hoe zou je Hala/Rima in enkele zinnen omschrijven? In welke mate is hun identiteit, hun persoonlijkheid gevormd of beïnvloed door hun context?

Laat de leerlingen tot slot kort reflecteren.

Heeft deze oefening je meer inzicht gegeven in de personages Hala en Rima? Op welke manier (niet)? Vind je het zinvol om stil te staan bij de ervaringen en gevoelens van mensen op de vlucht? Waarom (niet)? Wat heeft deze oefening je bijgebracht?

FOCUS De toekomst

4

De film nodigt de leerlingen uit om kennis te maken met de toekomstbeelden die de personages voor zichzelf dromen. Zowel Hala als Rima vertellen over hoe zij hun toekomst zien: werken, trouwen of niet, een gezin stichten. In de volgende activiteiten staan de leerlingen stil bij de ideeën over en vragen bij het huwelijk van Rima, en spiegelen dit aan zichzelf.

fragment

Hala en Rima vertellen hun toekomstdromen.

fragment

De vader geeft een boodschap aan baby Omar.

fragment

Rima wil niet trouwen omwille van een conflict met haar verloofde.

fragment

Rima vertelt dat ze wel wil trouwen.

fragment

Het huwelijk van Rima.

“Ik wilde iemand die net zoals ik zou zijn. Met dezelfde kijk op het leven. Ik moet me goed voelen bij hem. Weet je wat ‘nafsiah’ betekent? Je op je gemak voelen.”

(Rima)

1 Speeddate

 20 minuten

Doel

De leerlingen onderzoeken de verschillende ideeën van Hala en Rima over hun toekomst.

De leerlingen vergelijken hun individuele toekomstideeën met die van een of beide personages.

Materiaal

Fragmenten

Vooraf

Voorzie ruimte om de leerlingen afwisselend in duo's met elkaar in gesprek te laten gaan. Plaats bijvoorbeeld stoelen in een binnen- en buitenkring.

Verloop

Bekijk enkele of alle fragmenten van 7 tot en met 11.

Besprek

Hoe ziet Rima haar toekomst?

Hoe ziet Hala haar toekomst?

Hoe reageren ze op elkaar?

Zijn dit realistische of haalbare toekomstdromen, rekening houdende met hun context?

Waarom (niet)?

Wie of wat kan een opstap/drempel naar deze toekomstdromen vormen?

Laat de leerlingen in duo's tegenover of naast elkaar in gesprek gaan. Ze bespreken in wisselende duo's in welke mate ze zich in de toekomstdromen van de meisjes herkennen. Ze kijken daarvoor terug op de volledige film en niet enkel op de fragmenten. Ze houden rekening met het verleden, met de thuissituatie, de karakters van de meisjes. Geef hen telkens vijf à zeven minuten en laat hen dan doorschuiven zodat er nieuwe duo's ontstaan. Volgende richtvragen kunnen hen daarin ondersteunen.

Wat vind je van de toekomstdromen van Hala en Rima?

Herken je je in één van de uitspraken over de toekomst van de meisjes?

In welke?

Hoe komt dat?

TIP

De leerlingen hoeven in deze oefening niet na te denken of ze hetzelfde beroep als de meisjes willen uitoefenen, wel over welke toekomst ze dromen: werken, een huwelijk, een gezin, naar het buitenland gaan. Ze denken na of ze hiervoor net als de personages ook drempels of opstapjes (zullen) ervaren.

2 Ik kijk, denk en vraag me af

 25 minuten

Doel

De leerlingen onderzoeken de perspectieven van zichzelf en klasgenoten op het huwelijk van Rima.

Materiaal

Fragment

Verloop

Bekijk fragment 11. Laat de leerlingen op een blad papier individueel volgende drie vragen beantwoorden. Bij de tweede vraag mogen, maar moeten de leerlingen niet per se een mening uiten.

1. Wat zie je?

Bijv. Ik zie dat de vader bezorgd kijkt. Ik zie Rima giechelen.

2. Wat denk je bij het fragment? Welke gedachten roept dit op? Ik denk (dat) ..., dit doet me denken aan

Bijv. Ik denk dat Rima jong is om al te trouwen. Het doet me denken aan een feest waar ik ooit bij was waar ...

3. Welke vragen roept dit fragment bij je op? Ik vraag me af of

Bijv. Ik vraag me af hoe de moeder over het huwelijk denkt.

Laat hen vervolgens kort in duo's of kleine groepjes hun antwoorden uitwisselen. Houd een klasgesprek en noteer kernachtig de antwoorden op bord of op een flap.

Wat zag je in het fragment?

Waarover ging dit?

Wat waren jullie gedachten hierbij?

Wie sluit hierbij aan?

Wie denkt hier nog iets anders over?

Welke vragen riep het huwelijk(sfeest) van Rima bij je op?

Wie zou op een van de vragen een mogelijk antwoord kunnen geven?

Je vroeg de leerlingen hun gedachten en vragen bij de keuze van Rima te uiten. Laat hen de verzamelde gedachten en vragen lezen. Laat hen hierop kort reflecteren.

Op welke manier heeft deze oefening jouw gedachten over Rima's keuze beïnvloed? Bijv. heb je interessante ideeën gelezen die je blik hebben verruimd of die je mening hebben versterkt, uitgedaagd? Verklaar.

3 Werp een ander licht

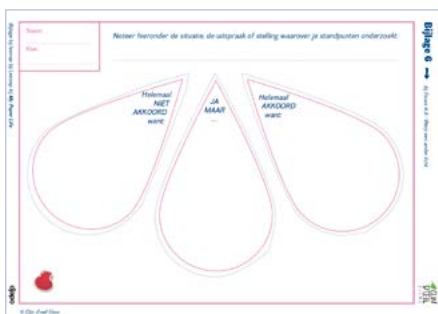
 25 minuten

Doel

De leerlingen onderzoeken verschillende perspectieven op het huwelijk van Rima.

Materiaal

- Fragment
- Werkblad met afbeeldingen (bijlage 6)

Vooraf

Druk het werkblad (bijlage 6) af voor elk duo leerlingen. Je kan de bijlage ook projecteren en de leerlingen op een blad of in een werkschrift laten noteren. Zet fragment 11 klaar.

Verloop

Herbekijk fragment 11. Plaats het huwelijk nog even in het verhaal van Hala en Rima. Vertel de leerlingen dat ze verschillende perspectieven op het huwelijk en/of de keuze van Rima zullen onderzoeken. Bespreek eerst samen wie er betrokken is bij het huwelijk of wie hierover een mening zou kunnen hebben. Besluit dat je je licht zal werpen op deze

gebeurtenis door dieper in te gaan op de mening van Rima, Hala en de vader.

Geef elk duo leerlingen een werkblad. De leerlingen overleggen of de personages twijfelen of wel of niet akkoord gaan. Laat hen in drie kleuren de namen van de personages in een 'lichtbundel' noteren. Ze noteren in diezelfde kleur de argumenten van de personages.

Waarom gaat x (niet) akkoord met het huwelijk?

Waarom twijfelt x?

Bij welk standpunt sluit jij het meeste aan?

Waarom?

Heb jij een ander standpunt?

Bespreek klassikaal

Projecteer of teken de lichtbundels op het bord en noteer hierin in drie kleuren kernachtig de personages met hun standpunten en argumenten.

Waarom gaat x volgens jou (niet) akkoord met het huwelijk?

Waarom twijfelt x hierover?

Wie denkt ook dat x (niet) akkoord gaat, maar heeft hiervoor een ander argument of een andere verklaring?

Wat denk je zelf hierover?

Laat de leerlingen de verzamelde standpunten en argumenten lezen. Reflecteer vervolgens samen.

Hoe ervaarde je deze oefening?

Wat maakte deze oefening (niet) moeilijk voor jou?

Op welke manier heeft deze oefening jouw standpunt over Rima's keuze beïnvloed?

Op het moment van haar huwelijksceremonie waren Rima en haar partner meerderjarig. In België gelden bepaalde voorwaarden om wettelijk te mogen huwen. Zo moeten de personen die in het huwelijk treden, meerderjarig zijn en trouwen met onderlinge toestemming. Ze mogen nog niet eerder getrouwd zijn (polygamie) en mogen geen verwanten zijn. Ook voor vluchtelingen die in België trouwen, is de Belgische wet van toepassing. Er gelden een aantal regels voor mensen zonder Belgische nationaliteit m.n. één van de partners moet Belg zijn of meer dan drie maanden in België verblijven opdat zij kunnen huwen in België. Meer info hierover vind je op belgium.be.

Volgens de Syrische wet is de wettelijke minimumleeftijd om te trouwen achttien jaar voor jongens en zeventien jaar voor meisjes. Meisjes kunnen echter vanaf dertienjarige leeftijd trouwen en jongens vanaf vijftienjarige leeftijd met toestemming van de rechter. Meer info op Girls not brides

REFLECTIE

Hieronder vind je ter inspiratie twee opdrachten die de leerlingen laten reflecteren over hoe ze zich tegenover het verhaal en/of het onderwerp verhouden en welke verandering het bij hen heeft teweeg gebracht.

1 Vroeger dacht ik..., nu denk ik

De leerlingen staan stil bij de manier waarop hun ideeën, meningen, gedachten over een topic al dan niet veranderd, uitgebreid zijn na het bekijken van de documentaire en/of de activiteiten.

Denk goed na over welk topic of specifiek onderwerp je hen wil laten reflecteren. Link het eventueel aan een thema waarrond je werkt of de actualiteit die je hebt aangekaart. Bijv. het topic 'uit Syrië gevluchte tienermeisjes starten een nieuw leven in België' wakkert andere ideeën aan dan het topic 'Syrische mensen op de vlucht vragen asiel aan in België'.

Noteer het topic en de twee startzinnen aan bord.

Onderwerp:

Vroeger dacht ik ...

Nu denk ik

De leerlingen kopiëren de twee startzinnen en vullen die aan op een blad of in een werkschrift.

Laat hen hierover vervolgens in duo's of kleine groepjes uitwisselen. Bevraag enkele ideeën en bevindingen klassikaal.

2 Videoboodschap voor Hala en Rima

De leerlingen vertellen aan Hala en Rima welke gevoelens, ideeën, inzichten, ... hun verhaal heeft doen opborrelen. Je kan hiervoor [FLIPGRID](#) gebruiken, een app en platform dat je kan vergelijken met TikTok. Het verschil is, dat dit platform niet publiek maar gesloten is, enkel leden die je toelaat, kunnen de filmpjes bekijken. Maak met de leerlingen duidelijke afspraken over het vertonen en gebruik van de filmpjes.

Maak een account en een groep aan op het platform en lanceer je vraag. Laat de leerlingen de app downloaden. Je kan op het platform je vraag verder verduidelijken, instructies geven en maximale tijdsduur of andere variabelen instellen.

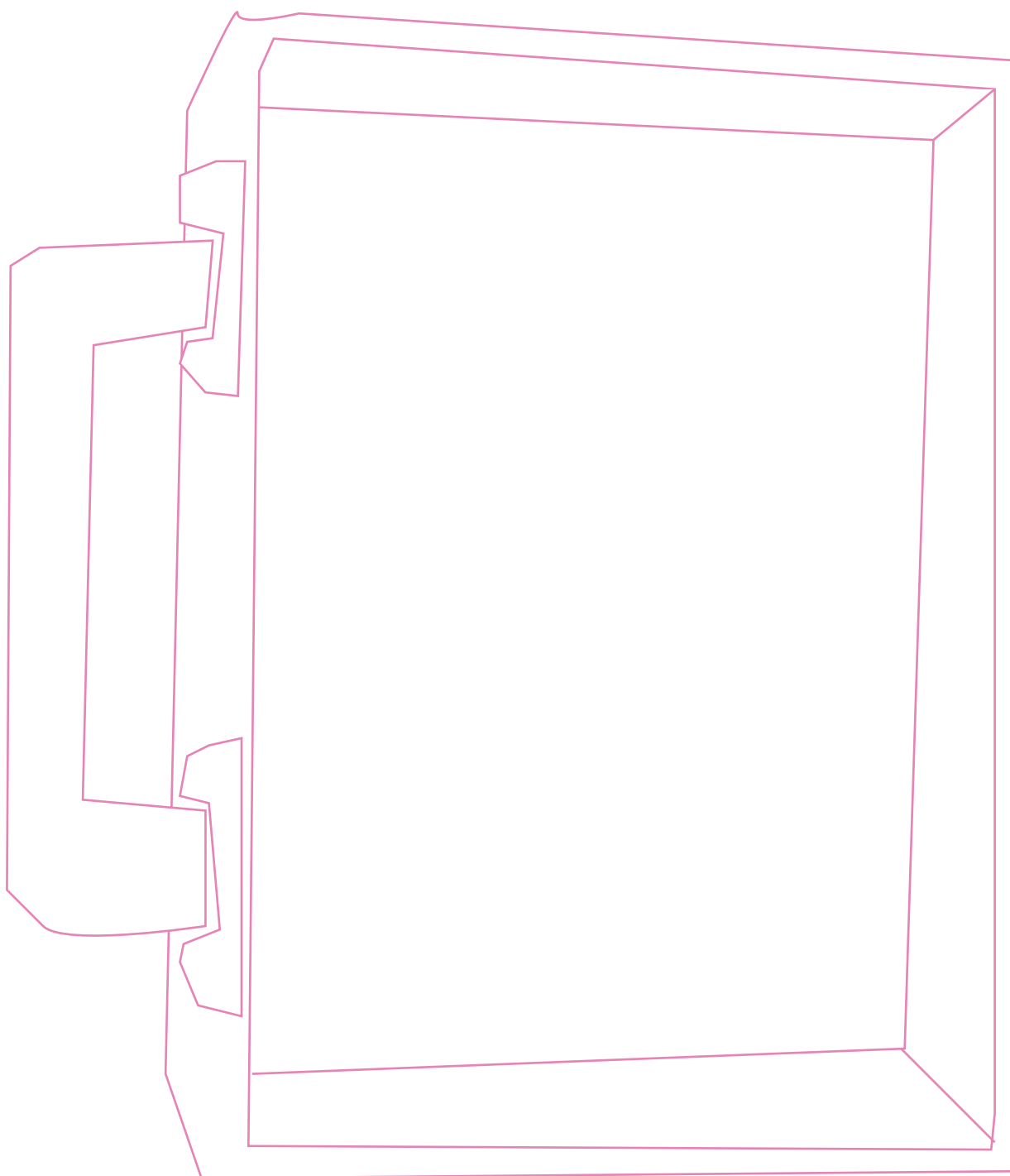
Vervolgens laat je de leerlingen via een smartphone een kort filmpje opnemen waarin ze hun ideeën vertellen en dit via de app posten. Je kan de leerlingen hierbij ondersteunen met de volgende vragen.

Wat heeft je geraakt in het verhaal? Wat bewonder je in Hala en/of Rima? Op welke manier heeft hun verhaal jouw idee over jongeren of mensen op de vlucht veranderd of beïnvloed?

Tot slot kan je de leerlingen elkaars filmpjes laten bekijken en erop laten reageren.

Welke eigenschap van jou is minder bekend of komt minder aan bod?

*Stel dat je zou emigreren, welke eigenschappen zouden meteen in het oog springen?
Welke minder of niet?*

Hoe verklaar je dat sommige eigenschappen wel, weinig of niet opgemerkt worden?

DOEN

DENKEN

ZEGGEN

VOELEN

tekst
personage:

Naam:

Klas:

Noteer hieronder de situatie, de uitspraak of stelling waarover je standpunten onderzoekt.

Naam:

Klas:

Helemaal
NIET
AKKOORD
want:

JA
MAAR
...

Helemaal
AKKOORD
want:

Bronnen *lijst*

Extra

Ang. W. (2020). *Identiteit en belonging. Reflecties uit de praktijk*. In Loobuyck, P. *Zonder wrijving geen glans* (p 67 – 87). Tielt: Uitgeverij Lannoo nv

[Between2Worlds](#), gratis online lespakket van Caritas International.

Geraadpleegd op 14 oktober op <https://www.carita-sinternational.be/nl/projects/educatie/lesmateriaal-between-2-worlds/>

Djapo. 2022 [De school als oefenplaats](#). Leuven: Djapo.

Djapo. 2021 [Beginnen met visuele denkinstrumenten: Theorie](#).

Geraadpleegd op 5 september op <https://www.djapo.be/aanbod/kopen/maak-je-denken-zichtbaar>.

Djapo. 2020 [Praktijkgids systeemdenken voor wereldburgerschapseducatie](#).

Geraadpleegd op 5 september op <https://www.djapo.be/aanbod/kopen/praktijkgids-systeemdenken>.

[Other Talk on Migration](#).

Geraadpleegd op 22 september op <https://11.be/other-talk>.

[Other Talk – Teaching Migration](#) (leeromgeving + toolbox). Geraadpleegd op 22 september op <https://11.be/teachingmigration>.

Van Alstein, M. (2018). *Omgaan met controverse en polarisatie in de klas*. Antwerpen: Pelckmans.

Inspiratie

[EDUbox Identiteit](#)

[EDUbox Migratie](#) (VRT)

[Walk in my shoes](#)

(serious game + lespakket - Caritas)

[Lesmaterialen](#)

om te filosoferen in het secundair onderwijs

Informatie

[Fedasil](#)

[Agentschap voor Inburgering en Integratie](#)

[Dienst Vreemdelingenrecht en Internationaal-privaatrecht](#)

[UNHCR UN Refugee Agency](#)

[Hannah Arendt Instituut](#)

(aanbod over migratie en integratie)

